

fratris Martini Lutherii, qui, ut nosces, magnos tumultus in Germania excitavit, multosque nobiles fautores habet, ac nudius quartus hic venerat ab Imperatore accersitus fide data a nullo ipsi vim faciendam, sed ut tuto cum vellet et quo vellet recederet. Pridie vero ejus diei quo hic veni, fuit Martinus coram Imperatore ac Electoribus omnibus ibi interrogatus Imperatoris nomine, an omnia ea opera quæ sub ejus nomine circumferebantur fuissent ab eo edita. Respondit seire se velle quatenus ea essent opera quæ ejus esse dicerentur, nam facile fieri potuisset ut aliqua non sua sibi essent adscripta. Continuo lectus est index eorum operum; quo perlecto, asseruit ea omnia opera a se edita fuisse. Tunc item, interrogatus an se affirmasset ut vera omnia ea esse asseveraret quæ in his operibus scripserat, respondit se nolle statim ad eam pernunctionem respondere; sed tempus idoneum sibi daretur quo cogitare secum posset, ac animo pensare quæ in illis scriptis continerentur. Excepit Imperator, cum quidem neque id mereri neque equam rem petere, an cum dudum probe nosset quam ob causam accersitus esset, commodum jam tempus habuisse cogitandi ac pensandi quæ vellet, attamen pro sua humanitate, se ad crastinum rem differre eademque diei hora revertentur. Abiit Martinus, ac, cum rediisset hora constituta, multa verba fecit coram Imperatore et teutonicis. Summa vero fuit illius orationis, invehi in Romanum Pontificem ac romanam curiam, insuperque aderere Constantiense concilium quo Joannes Hus damnatus fuerat errasse, maleque ea tunc decreta fuisse contra Joannem Hus, seque in ea sententia perseveraturum donec convinctus esset rationibus aut auctoritatibus Sacræ paginae. Dimissus est ab Imperatore, summoque mane posterioris diei Imperator cyrographo quodam propria manu conscripto, in quo se natum dicebat a regibus Catholicis ac christianissimis Imperatoribus, proindeque se a maioribus suis degenerare nollet, Martini hæreses omnibus viribus oppugnaturum esse, suppliciumque sumpturum de omnibus qui ei faverent, adeo ut neque regnis, neque vitæ esset parciturum; eamque syngrapham Electoribus proposuit. Electores tempus petiere quo consultare ac decernere de ea re possent. Sæpius vero postea ad Imperatorem reversi videbantur assentiri Imperatoris decreto, verum multis exceptionibus adhibitis; sique res adhuc in dubium vertitur, nihilque certi decretum est. Verum, Imperator videtur animum affirmasse contra Lutherum, nec immerito. Namque admodum a multis accepi, in eam mentem et eum furorem vir iste devenit, ut rejiciat de-

creta Conciliorum; dicat a quolibet laico confici posse sacramentum Eucharistiæ, matrimoniumque dissolvi posse, fornicationem simplicem peccatum non esse, ac innuit mulierum illam comunitatem de qua Plato in sua Republica. Omitto ea quæ dicit de confessione et Eucharistia. Nocte qua eum secuta est diem quo Lutherus dimissus est ab Imperatore, in valvis templi episcopalis affixa est syngrapha quæ quatuorcentum nobiles simul cum innumeris vilioris notæ interminabantur initus qui contra Lutherum essent, eosque ad arma provocabant, præsertim episcopum Maguntinum in quem maxime invehebantur. Profecto, si Lutherus hic moderatius ac prudentius agisset, neque tam erronea ac pia tetigisset, sed in prioribus illis perstitisset, totam Germaniam sibi adscrivisset; ea est erga eum insanientem Germanorumque plurimorum propensio, ac valde vereor cum videam hominem se affirmasse, neque ulla ratione, neque metu, neque præcibus posse sententia dimoveri, nam quam primum discesserit Imperator et conventus hic principum dissolutus fuerit, magnos tumultus excitet in tota Germania, non sine maximo dispendio episcoporum ac totius cleri Germaniæ, nec non cum jactura christianæ religionis, adeo multos intelligo hujus factionis esse, qui rem hanc armis foveant, contra quos video nullum audere lusari, passim in hac urbe ejus libri venduntur, quamvis et Pontifex et Imperator hic agens id fieri vetuerint. Intra domesticas parietes principum maximos et quam plurimos habet fautores. Nescio quorsum res evadet; sed timeo eventum. Ego hominem neque allocutus sum, neque vidi. Miraberis fortasse, cum scias me idque maxime cupere; verum ratio temporum sic exigit, tanta contentione res hæc tractatur; sed quantum intelligere potui, Martinus hic expectationem omnium fere fefellit. Nam, neque vitæ integritatem, neque prudentiam ullam præ se fert; disciplinarum est ignarus, adeo ut nihil egregium habeat præter imprudentiam. De Martino hactenus. Ego domi moratus sum quatuor tolos dies, nam, propter varias ac multiplices germanicas occupationes, Imperator me audire non potuit. Demum, die XXV hujus mensis divo Marco dicata, circiter horam nonam post noctem mediam, misit Imperator nobilissimos viros hispanos, regio inquam consiliarios omnes taraconensibus negotiis præfectos, qui me domo deducerent ad se visendum. Quibus comitantibus, nec non Francisco Cornelio oratore, pompa satis celebri regiam adii, insessis equis, ubi descendimus. Invenimus omnes milites custodiæ Regis prepositos a valvis regiæ usque ad Regis cubiculum di-